

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 25.

V Ljubljani, v soboto 31. januarja 1885.

Letnik XIII.

Državni zbor.

Z Dunaja, 30. januarja.

Judovski časnikarji se kujajo.

Kdor je danes prišel v zbornico, je precej na prvi pogled zapazil, da je čisto prazna za časnikarje odločena galerija, kjer je sicer vse mrgolelo krivonosih poročevalcev. Razžalile so jih včerajšnje besede Schönererjeve. Da bodo častiti bralci sami razsodili je-li Schönerer imel prav ali ne, naj po stenografičnem zapisniku objavim besede, ki jih je govoril. Rekel je: „Dovolj neprijetno je, ako človek v tej prekrasni palači precej pri vходу naleti na časnikarje tiste vrste, ki lažnjiva poročila o parlamentarnih dogodkih trosijo po časnikih; dvakrat neprijetno in gotovo nedopustljivo pa je, ako se ti gospodje že skoraj v dvorano med poslance vrivajo, in vedno stojé in prežé pri vratih. To je grdobija, ki se mora odpraviti. Tem bolj pa moram tirjati, da se te neprilicnosti odpravijo, da človek v teh izrečno le za državne poslance odločenih mostovžih, dvoranah in prostorih, sploh v tej hiši ne bode primoran si sam sebi pomagati. (Veselost.) Vprašam toraj v svojem in poslanca Fürnkranca imenu gosp. predsednika: Hoče li nemudoma odpraviti omenjeno grdobijo z vso odločnostjo, ojstrostjo in vstrajnostjo?“

G. predsednik je odgovoril: „Gotovo so ti prostori in mostovži le za državne poslance. Tudi jaz sem zapazil omenjeno neprilicnost, in tudi od drugih strani so se čule pritožbe, da se dotični ukazi ne spolnujejo. Prosil sem toraj gledati na to, da se dotične naredbe izvršujejo. Ker pa vidim, da to nima zaželenega vspeha, bom ostro na to pazil, da se bode spolnoval ta ukaz.“ (Dobro.)

Judovske časnikarje je to tako zbadlo, da so se med seboj pogovorili od g. predsednika zahtevati zadostenje in ne več zahajati k sejam, dokler se jim ne izpolne ta želja. Zato so bile za nje odločene galerije danes prazne. G. predsednik je res precej v začetku današnje seje g. Schönererja opomnil, da njegove včerajšnje besede, kakor se je prepričal iz

stenografičnega zapisnika, niso bile parlamentarične. Toda g. Schönerer se ne dá takoj v kozji rog vgnati, zlasti kadar se vojskuje z judovskimi časnikarji. Tudi današnje graje g. predsednika ni hotel molčé spraviti, ampak odrezal se je prav dobro in časnikarjem dal še večjo zaušnico kakor včeraj. Rekel je namreč: „Ko sem včeraj govoril, nisem mislil vseh časnikarjev. Ako pa sedaj moje besede na-se obračajo, pač jaz ne morem nič za to.“ Velika veselost je sledila tem besedam in vsakdo je v srcu prav dal Schönererju. Časnikarji imajo posebne stopnice na galerijo. Ako ima kateri poslanec z njimi kaj govoriti, naj gré k njim na galerijo, tako pa res nikakor ne gré, da so človeku po zbornicah zmerom za petami, naj se obrne, kamorkoli hoče.

Kongrua.

Ko se je predlog o premembi volilnega reda za neko okrajno mesto pri Pragu izročil volilnemu odseku, postava o škofovi palači v Stanislavu pa potrdila v tretjem branji, pričela se je obravnava o duhovenski kongruji. Za postavo se je oglasilo 13 govornikov, namreč Ozarkievič, Veber, Chelmecki, Mitrofanovič, Tonkli, Matuš, Pflügel, Platzer, Vojnovič, Kulačkovski, Vitezič, Kovalski, Ručka. Zoper postavo: Sturm, Lustkandl, Kraus. G. predsednik namerava, naj danes gospodje govoré, dokler hočejo. Potem se volita generalna govornika, ki pa prideta na vrsto še le v prihodnji seji.

Dotlej, ko to pišem, govorila sta Sturm in Ozarkievič; koliko jih pride še na vrsto, se ne more reči; sicer pa omenjam, da tudi Sturm ni govoril zoper obseg postave, ampak samo zoper načela njena.

Politični pregled.

V Ljubljani, 31. januarja.

Notranje dežele.

Kakor nam današnji dopis iz Trsta poroča sklenili so ondi v mestnem zboru napravo učiteljskega

z laškim podučnim jezikom. Opravičujejo ta svoj korak s tem, da nimajo do sedaj še nikakega izobraževališča, kjer bi se skrbelo zadosti za laško naobraženost učiteljev, ki imajo po Tržaških mestnih šolah podučevati. Tukaj velja najprvo preiskava, koliko je resnice in koliko pridjanega, izmišljenega in zlaganega. Primorska ima svoje izobraževališče v Kopru, kjer je za Lahe poseben oddelek z laškim učnim jezikom. Iz tega sledi, da če ima omenjeni oddelek še tako malo gojencev, jih ima vendar-le še vedno preveč, da bi se zamogla vsem v Trstu služba dati, kedar se izšolajo. Po okolici so pa šole slovenske ali vsaj bi morale biti, toraj Tržaški magistrat ondi laški izobraženih učiteljev rabiti ne more in ne sme, ker bi takih otroci ne razumeli. Čemu toraj v Trstu novo izobraževališče, ako že sedaj ne morejo vsi laški pripravniki v Trstu službe dobiti. Očividno je toraj, kam Tržaški magistrat misli. Njemu z ustanovo novega učiteljskega ni nič drugega na mapi, kakor vspešno polahovanje Tržaške slovenske okolice, ktero misli pri učiteljih začeti in po šolah, kjer bode potem take učitelje nastavit, nadaljevati. Jedro cele nakane je toraj, kakor smo že rekli polahovanje in razširjanje irredente. Magistrat si je tega tudi popolnoma svest, kajti dr. Luzzato se je izrazil da se v tem smislu od vlade ni nadjati nikake pomoči. Tem bolj smemo se pa Slovenci nadjati da bo vlada v Trstu še poslednjo besedo imela o nameravani ustanovi laškega učiteljskega, ter da ga ne bo dovolila, ker ga v resnici treba ni!

O novem škofu gorenje-avstrijskem „Vaterland“ piše, da bo prej ko ne Šentpolitski kanonik g. dr. Anton Pilz, in je njegovo imenovanje ali že dovršeno ali se pa sme vsak čas pričakovati. Rojen je leta 1827 v Kaltenbergski župniji na Gorenje-avstrijskem in je bil leta 1851 za mašnika posvečen. Leta 1878 postal je član visokočastitega stolnega kapitelnja Šentpolitskega.

„Politik“ pravi, da vse tako kaže, da bo grof Hohenwart vsaj v prvem zasedanju bodočega državnega zbora ostal vodja samoupravne stranke. To-liko je grof Hohenwart obljubil českomu klubu, ki mu je bil šel čestitat, s pristavkom, da obstanek njegov v državnem zboru ni od njega odvisen, temveč se bo na najvišjem mestu o tem določilo. Neizrečeno sitno bilo bi za sedanje vlado, kakor tudi za sedanje večino državnega zbora, ako bi tako zvedenega državnika zgubila, kakor je ravno grof Hohenwart; dvakrat sitno pa bo za grofa Taaffeja, ako se vresniči vest, da tudi grof Clam-Martinic misli odložiti težko butaro državnega poslanstva, kajti potem

LISTEK.

Kaj človek skusi, ako peš na Dunaj gre.

(Dalje.)

3. dan.

Kakor rečeno, imela je ta druga noč na tujem tako dobrodejno moč, da smo bili tretji dan že ob 5. uri zjutraj na nogah in — na veliki cesti. Dobro se pomikamo memo cestnih konfinov, ko veverica od smreke do smreke; in ob 8. uri že — sedimo v Slovenski Bistrici za mizo v kavarni. In kaj bi tudi ne. Saj sem moral. Nekdo v meni že godrnja in je godrnjal že davno poprej, naj sem mu še tako prijazno prigovarjal, da mu bodem že o prvi priliki postregel; pravil sem mu, da se mu ni bati kake nesreče ali „smole“, ko bi namreč nič ne „prifehtal“: kajti pokazal sem mu dovolj okroglega, pa — le godrnjal je, ko pravi Ljubljanski sitnež. In zdaj za mizo, je bil le zadovoljen? Nekoliko pač, toda ne popolno; kajti izevilil je nov glas iz sebe, ter rekel, da bi že bilo, ko bi bil vsaj tako in toliko skledico kave in taki „brtavs“ domačega kruha, kakor v

očetovi hiši po materni roki, prejel. Zdaj pa že poznamo mojega sitneža. No! kdor je že kdaj peš potoval, pač lahko ume, koliko izdá skledica kave v kavarni za „popotni“ želoдец!

Ali, — mi smo na poti in dalje moramo. Dunaj je „še lep štikelje naprej!“ Silno je pripekalo solnce, kakor berem v svojem dnevniku; vročina pa žeja. Sem pa tudi še po drugi poti lahko žejen bil; in sicer po tej: Še malo „kranjske šunke“ sem imel in v „Poscheeg“ sem si jo do dobrega privoščil. Kaj ne, da sem — znal? Ali kaj sem hotel? Proč zagnjati bi bilo pač trikrat greh; v vročini cepec nositi, pa tudi cepeasto; lačen biti, pa šunko nositi, pač prenespametno!

Po zemljevidu, ktereга smo seboj imeli, soditi in po izpraševanju potrjeni, spoznali smo, da smo se dobro učili zemljepisja; kajti slutili — in dosegli smo mesto Maribor. Naj je bil dan dolg in pot tudi dolga, se nam vendar ni nič kaj nenavadnega pripetilo. Meni že skoraj všeč ni bilo tako mirno potovanje; hrepenel sem po kaki pikantni dogodbi, ki bi mi ostala za spomin v starih dneh, ko bode treba po noči in po dnevi kašljati pri peči ali pa za pečjo; in morebiti po zimi in po leti.

V tej svoji dolgočasni nevolji požurim svoje korake ter hitim po „svoje“ ko grški Ahil proti Mariboru; precej korakov sem pred svojima tovaršema. Kar mi naproti pride ženska; nekako trdo me ogleduje; in me je brž ko ne milovala, da tako mlad že moram „s trebuhom za kruhom“. Potrjen sem o tej misli vselej, kadar se na to žensko spomnim; in večkrat se je spomnim in vselej z veseljem. Kaj neki je bilo na tej ženski tako mikavnega in — je še zdaj na njej? Naj povem. Moj jezik se mi je bil pri pekoči vročini skoraj da prisušil v ustih, ker so se vse sline cevi tudi že skoraj posušile v njih; v skrbi, bo li še „zamigal“ ali ne, kakor včasih veliki zvon, s katerim sem mnogokrat kot mašni strežnik že zvonil, se pripravim k delu in — spravil je bil glas iz mene po sebi, s katerim vprašam to žensko rekoč: „Koliko pota je še do Maribora?“ — Še bolj me zdaj ta ženska pogleda; s svojo roko pa po žepu vrti; kar mi pomoli roko in reče: „dô hõbens!“ — in mi stisne štirtak v roko. „Vergelts Gott!“ odgovorim ženi, ki mi je naprošeno dobroto skazala in me gotovo umela ni, ko sem jo jaz po slovenski nagovoril.

In zdaj? Zdaj sem se pa vstopil na cesti proti

zvalila se bo nanj vsa teža, ktero sta mu dosedaj ta dva gospoda pomagala nositi. To pa čuti tudi desnica sama in klub za klubom trkajo pri Hohenwurtu čestitajoč mu, in ga ob enem prosijo, naj bi še ostal. Kako da bo, zvedelo se bode pozneje.

Iz sodnijskih aktov v *Česki Lipti* je razvidno, zakaj da so se Strache, Nittel in Herrnhaiser oprostili od zatožbe veleizdaje. Poslušili so se namreč laži, spustili so se v tajbo, kakor to delajo navadni hudodelci, ponočni tatovi, pobijalci in morilci. Može, ktere združena fakijsna levica k mučenikom za narodno prepričanje prišteva, so pred sodnijo svoje mišljenje zatajili in lagali! Niti eden ni imel poguma, da bi bil tisto nemško zavest, zaradi ktere je prišel na zatožno klop zaradi veleizdaje, sodniku tudi v oči povedal. Smešen in obžalovanja vreden je toraj trud, s katerim nemško-liberalni listi tem trem junakom skušajo obviti glavo z vencem mučeništva. Vsled vstrajne tajbe, v ktero so se spustili, jih je krona izpustila iz zapora in jim je vstavila tožbo, iz česar pa še na nikak način nedolžnost dokazana ni. Tukaj toraj do mučeništva še prav mnogo manjka, kajti tudi ideja, zaradi ktere so bili zaprti, nikakor ni taka, da bi jo pošten človek javno zastopati smel, če hoče z državnim pravdnistvom v miru živeti. Veleizdajstvu hočejo ti ljudje znak mučeništva vtisniti! Lepa je ta!

O nagajivosti Nemcev v *severnih Čedah* gledé vstanove narodne šole s českim podučnim jezikom „Vaterland“ jako podučen dopis prinaša. Znano je, da je najvišja upravna sodnija trem občinam v severnih Čedah ukazala česke šole napraviti za poduk českih otrok in sicer v Liberci, v Duhovem (Dux) in v Nyránu ter je dotičnim županom ob enem naročila skrbeti za sostavo českega krajnega šolskega sveta. Poduk v omenjenih šolah moral bi se bil pričeti že ob novem letu, toda o tem ni še duha ne sluha, če tudi je že Svečnica pred durmi. Župan je stvar tako rekoč založil in ga je morala okrajna gosposka podregati, kaj da je vstanovo česke šole misli. Župan je na to odgovoril da ne vé, koliko mož naj bi v krajni šolski svet volil. Glavar pravi: ravno toliko, kolikor jih imate v nemškem. Sedaj je menda magistrat sklenil, može česke krvi izbrati v krajni šolski svet, ki imajo najmanj zmožnosti in so večinoma delavci. Morda bo pa ravno tukaj na prave zadle, kajti, da človek lahko kaj dobrega nasvetuje ali izpelje, se mu tudi v delavskem stanu lahko primeri, ako ima do tiste reči veselje. Da si bodo pa Čehi dalje sami pomagali, je komaj treba posebej omeniti, poglavitna reč je, da šolo dobé, da sploh do začetka pridejo.

Vnanje države.

Ruska vlada novo židovsko versko stranko, „*Novi Izrael*“ imenovano, na vso moč podpira in ji je celo novo sinagogo v Kišenevu pozidala, ktero so na 5. t. m. slovesno blagoslovili. O tej novi verski stranki je „Slovenec“ pred nedavnim časom pisal, da se je namreč že naveličala čakati obljubljenega odrešenika ter Jezusa Kristusa za pravega mesijo pripoznava. Da je tak nauk med trdovratnimi židi veliko pozornost, nevoljo in silno kriko napravil, se samo po sebi umé in storili so tudi sedaj, kar so ti ljudje storili o veliki noči pred nekako 1850 leti. Umorili so namreč načelnika te nove verske stranke, dr. Rabinovicsa v Kišenevu, iz golega sovraštva, da bi jim ne delal dalje razpora v veri. Razložek je le ta, da so Kristusa, kakor je sploh znano, pred njegovo smrtjo še silno trpinčili in javno na križ pribili; dr. Rabinovicsa so pa mende kar zavrtno s poti spravili, da jim ne bo nadalje „ljudstva zapeljeval“, kajti ruska vlada bi ne bila hotla Pilata nadomestovati. Toraj zopet tukaj nov dokaz, da je med pravovernimi ali ortodoksniimi židi umor v verskem smislu v resnici zapovedan in po njihovih postavah opravičen. Pač bi bil skrajni čas, da bi se temu barbarstvu skupna Evropa vprla

in bi žide na preosnovo talmuda prisilila, ali pa naj bi jih izgnala po svetu — makari v Azijo ali pa v Afriko. Na Kongo naj gredó, poljedelstva naj se poprimejo; a se vé, da je to ravno, kar židu ne diši. Težavnega dela in majhnega dobička se žid tako izogiblje, kakor nekdo križi in vendar ne bo drugače kazalo, kakor da bo Evropa v tem smislu nekaj vkreniti morala, ako se bo ohraniti hotela. Žid je podoben črvu, ki se vedno globokeje v drevo zajeda, dokler ga ne vkonča.

V Frankfurtu o. M. se bojé, da bi *anarhisti* ne raznesli kaznilnice z dinamitom, kjer sedi dozdnevni morilec Rumpff, Lieske in so jo zaradi tega na okoli z redarji in vojaki obstopiti dali. Posebno pa so uhođi jako dobro zavarovani in nobenega ne pusté notri, kdor jim je le količkaj sumljiv. Vojaki imajo tudi zapoved v bližnji okolici na to gledati, da strogo zabranjujejo skupine; še dva ne smeta v obližji vjetnišnice skupaj stati. Nekaj anarhisti ond na vsak način nameravajo, kajti predsedniku državnega redarstva v Frankfurtu pl. Hergenhausen poslali so smrtno obsodbo v pismu, v katerem pravijo, da predsednik meseca februarja ne bo preživel. Dotični anarhistički tribunal ima svoj sedež v Švici, kakor so tudi izvrševalci njegovi ond, ktere potem na vse kraje sveta razpošiljajo neljube jim osebe morit. Tudi Lieske je prišel iz Švice Rumpffa morit in sicer je moral, ker so ga določili po žrebanji.

Angleži so od poslednjega razpoka, ki jih je ob enem času kar na dveh mestih do kosti pretresel, svojo pazljivost podvojili. Vsako javno in državno poslopje obdali so od vseh strani z redarji. Tover in pa grad Windsor, kjer so državni uradi, so pa za več časa ljudstvu nepristopni. V novo pravoslovno palačo ne pusté nikogar, kdor nima ond opravka; kdor pa tje kaj s kako torbico ali pa s kakim zavitkom pride, ga vsega preiščejo. Parake odhajajoče iz Folkestone in Doverja na Francosko natanjko preiskujejo in so se na oba kraja po štirje tajni redarji podali, ki kolikor se dá neprestano ljudi opazujejo. Kakor na teh dveh krajih, podvojili so svojo pazljivost tudi po drugih lukah. Škodo, ki jo je poslednji razpok v parlamentu napravil, cenil je stavbarski minister na 10.000 do 14.000 funtov šterlingov.

Predržnost socialistov je v severni Amerika do vrhunca dospela. Združili so se v polke, v kterih so se prav po vojaški osnovali in z orožjem preskrbeli, v katerem se dan na dan skrbno vadijo in to na skrivnem. Razdeljeni so v kompanije in ima vsaka svoj namen; nekaj jih je, ki se pečajo edino le s podukom, drugi se pripravljajo na obrambo, tretji so lovci in četrti pa streli. Velika večina teh novošegnih rokovnjačev je iz Nemškega doma. Amerikanci se iz začetka niso ravno mnogo za-nje zmenili, vidoč pa, da so si hotli orožja nabrati iz državnih orožnic, odprle so se jim oči in menda od kar Amerika stoji, postavili so v prvič pred vojaške arzenale v Chikagi stražo. Tudi časniki jeli so jih preganjati in o jstro proti njim pisati. „Times“ pravi, da je to jako žalostno znamenje časa, ako se morajo javna orožnišča z vojaki čuvati proti ljudem, ki se na skrivnem v orožji vežbajo edino le iz tega namena, da jim bo mogoče vspešneje ropati, pleniti in moriti. S takimi ljudmi postopati bi se moralo, kakor z roparji in morilci, ki so se na smrt mirnih državljanov zakleli. Sploh je pa jako čudno, da je redarstvo v Chikagi proti tem ljudem tako malomarno. Odprle se mu že bodo oči, toda še-le potem, kedar bo že prepozno. Več nego 2000 je socialistov, ki se vadijo v orožji, in še vedno novinci prihajajo. Kakor bodo do dobrega izvežbani, bodo takoj z orožjem v roki segli po premoženji svojega bližnjega in kakor pravijo, tisti čas menda ni več daleč!

Mahdi svoje ljudi navdušuje, kakor je to svoje dni kak Cezar ali kak Hanibal delal, preden jih je sovražniku nasproti poslal. Ko je zvedel, da so Angleži vsak dan za nekaj milj bližje Chartuma, zbral je svoje verne okoli sebe in jim je jel

na sree govoriti. Rekel je: „Sprejmite sovražnika z levovim pogumom, njegova bela barva naj nas nikari ne straši, kajti plahega srca so. Saj vam je znano, da smo, kar nas je Asuadov (zamorcev) asadovega (levovega) rodú! Ne bojite se velike postav pri belcih, ne njihovih svetlih mečev, pušk in topov, ki vam ne morejo nič žalega storiti. Spominjajte se, vrli Sudanci, da ste sinovi našega gospoda Kama, ter da vas Semovi nasledniki nikakor ne morejo premagati, ker vas bo allah varoval. Spominjajte se, vrli Sudanci, da bode v sredi boja Bog z vami. Prikazal se mi je v sanjah in mi je zapovedal po orožji seči in sovražnika premagati. Na bojišče toraj, ker zmaga se ovija okoli naših praporov, če tudi imajo oni smodnik in topove. S smodnikom bojujejo se slabotni in za svinčem skrivajo se plahi. Streljanje njihovo vam ne bo zamoglo škodovati, kajti duh, ki vas pozivlja, čuval vas bo pred sovražnimi krogami. Žrtvujte vse, kar vam je drago in milo, allahu!“ Če so mu Arabci vse vrjeli, nam ni znano; da pa gospod Mahdi svojemu allahu preveč na pleča naklada, ako od njega zahteva, da naj bi vsako svinčenko od upornikov odvrčal, bi mu pa tisti Arabci v oči povedali, ki so bili priča krvave bitke pred Metammehom, kjer se je 1200 njihovih v krvi valjalo pred topovi generala Stewarta, ako bi ga na lastne ušesa tako govoriti čuli.

Izvirni dopisi.

Iz Trsta, 30. januarja. Član XIX temeljnih postav, ki tako lepo govori o ravnopravnosti med avstrijskimi narodi, da bi ga človek, ki ga natanko ne pozná, od same navdušenosti kar pozlatil, — zasvetil se je sinoči v mestni zbornici zopet v prekrasnem blesku, ktereга Slovenci ne bomo kmalo pozabili. Posvetovali so se namreč ond o šoli, in sicer o napravi učiteljišča z laškim učnim jezikom. Lahki so ta nasvet podpirali, češ, da je vstanovitev takega zavoda, na katerem se bodo laški učitelji izgojevali, za Trst živa potreba. Z napravo naj se prične že letos ob začetku leta 1885/86 na ta način, da se odpre prvi tečaj, drugi tečaj drugo leto in tako naprej, dokler bodo v štirih letih vsi štirje tečaji otvorjeni. Stroški za vzdržavo te šole se bodo po osnovi vseh štirih tečajev blizo na 5200 gold. na leto nanašali. Slovenski poslanec g. Živic se oglasi, dokazovajoč, da bi bila naprava takega zavoda popolnoma odveč, ker Kopar od Trsta nikakor ni daleč in je ond za Lahe poseben oddelek na učiteljišči. Ako že po vsi sili hočejo dobro storiti laškim pripravnikom, naj jim napravijo nekaj štipendij. Učiteljišče v Kopru popolnoma potrebam zadostuje. Ako se vam pa morda učni načrt ne zdi dober, prosite vlado, in spremenila ga vam bo morda. „Kaj vam na misel ne pride, začudi se drugi podpredsednik, dr. Luzzato, mi smo se že določili, kar se tiče načela, da se pripravnica za učitelje v Trstu napravi. Kar se tiče veljave Koperskega učiteljišča v naših očeh, vam povem, da ono niti razgovora ni vredno. Dijaki se ond vzgojajo za slovansko propagando in iz tega vzroka nikakor ne moremo z dobro vestjo naših sinov tje kaj pošiljati, da bi pozneje po naših mestnih šolah podučevali. Da bi se v tem smislu do vlade obrnili za pomoč, vam že kar naprej povem, da se čisto nobene pomoči od nje ne nadjamo. Toraj pač Tržaški občini družega ne ostaja, kakor: „Pomagaj si sama in pomagal ti bo Bog“. Stroški, ki

prihajajočima tovaršema; kviško sem držal v svoji roki podarjeni štirtak ter na vse mogoče načine skušal dokazati, kaki uspeh je imel moj pogovor z ono žensko. Toda — ni šlo; sem prereditkokrat gledal g. Stelzerja. No! — to smo se smejali, ko stvar pojasnim.

Zdaj sem bil pa zadovoljen: nekaj je že bilo za potno torbo, da ne bi bila prazna od današnjega dne in bi potem ne bil prisiljen o kaki potrebi in priložnosti potegniti z onim Hrvatom, ki je na sebi imel že prazno torbo. In stvar s tim Hrvatom je pa ta: Neki Hrvat si je od doma gredé, z dobro domačo rakijo napolnil svojo čutarico, ter njo položil v svojo torbo, ako bi mu utegnile slučajno kake slabosti prihajati. In čujte! — Slabosti kmalo in pogosto prihajajo; znanec za znanec ga srečuje in sleherni tako dolgo brbrá o svojih slabostih, da ga slednjič naš dobri Hrvat pozdravi. Mož se je bil že naveličal tega „zdravniškega posla“, ter, da bi se ga znebil, — v krepkih požirkih izprazni svojo čutarico. Ne dolgo, že ga sreča nov bolnik, ki prosi pomoči. Pošteno in resnično mu naš Hrvat pritrjuje, da nima več njemu vsečnega in potrebnega

zdravila v svoji torbi; a bolnik le trdi in trdi, da ima Hrvat le še rakije v torbi. In nevoljen nad takim sitnim nadležnežem ga slednjič urno ozdravi z domačo besedo: „A! — vrag je v torbi!“ — V moji je bil pa štirtak, ter bo v njej ostal ter me razveseljeval, dokler se ga bom še zamogel spominjati. Bil pa tudi ni oni dobrotno, toda pošteno pridobljeni štirtak v onem času v mojem žepu kar navadni denar. Ta štirtak ni bil namreč v nobeni zvezi z drugimi svojimi tovariši mojega premoženja; vsi drugi so že imeli sebi odmenjeno pot; in ta je bila? Bila je ta, da me po peš-poti srečno pripeljejo na Dunaj; ta štirtak je pa prišel k meni po nenavadni poti, toraj sklenem: naj pa še po nenavadni poti „gre“ od mene. In po kakšni? Nisem dolgo premišljeval ter določeval o njegovi osodi; ampak prej še, ko stopim v Maribor, sem ga bil v duhu spustil in preganjal „po zraku“. In res! V Mariboru, pokrepčevaje se z vrčkom pive, privoščil sem si še smodko. In tako je šel oni štirtak „po luft“. Pa šel je brez skrbi! Bolj ko v Ljubljani, kajti v Ljubljani je bilo marsikterikrat treba na tak način „potegniti“, da ni bilo dima in si vendar le

smodki nadalje kuril, da ni ugasnila. Takrat nam dijakom namreč ni bilo dovoljeno očitno kaditi; v Mariboru sem pa že smel brezskrbno napraviti „malo dima“, saj me ja ond, in sicer danes Dunajčana ne bi bil poznal noben gimnazijalni profesor. In tako je po hudih težavah prvih dveh dni zasijalo mi tretji dan lepo solnce; in želel sem si kaj enakega „vraga“ še kterikrat v mojo potno torbo. Sem ga mar še kje in ktereга staknil? Bom povedal; in kar naprej povem, da nobeni dan ni bil „sine linea“; sosebo mi je dopadel nek dan na Dunaji, ki mi je še kaj boljšega prinesel, kot je bil ta dobrotni štirtak. Kmalu bomo na Dunaji! in takrat bom to povedal.

O Mariboru ne bom govoril, saj je marsikomu znano mesto; vendar pa ne morem opustiti, da ne bi naznanil opazke iz svojega dnevnika, ki pravi, da po mestnih ulicah teče voda in gnojnica, ker ni potrebnih kanalov. A to je že davno! Zdaj, se ve, je gotovo drugače.

Večer se približuje, in ptički si že ogledujejo, kje bode nocojšnjo noč hladan veter in jutranji kri-vec njim hladil njihovo vročo kri, in kje si bodo

jih bo mesto za to imelo, niso v nikakoršni primeri s koristjo in podporo, ki jo bo laška reč po tem dobila.

Živice se še enkrat oglasi in pogumno Koparske pripravnike zagovarja, da to še ni nikaka slovanska propaganda, če dijaki cesarsko pesem pojó, ktere nekteri Lahi po Kopru slišati ne morejo. Zopet se oglasi Luzzato, in da bi svojo trditev o slovanski propagandi podprl, sklicuje se na dopis v „Neue freie Presse“, češ, to vam je list, kteremu vzornega avstrijskega domoljuba nihče ne more odrekati. Ne moremo si tukaj drugzega misliti, kakor da se je dr. Luzzato zagovoril in je mislil na turško domoljubje, če tudi se mu je avstrijsko iz jezika zmuznilo. Pri glasovanju je bila laška pripravnica z ogromno večino Lahov in Lahonov sprejeta, kajti v manjšini je ostal proti napravi laškega učiteljišča v Trstu g. Živice!

Iz Gorice, 29. jan. (Občni zbor „Katoliškega društva za Goriško“) se je vršil danes dopoldne v prostorni dvorani hiše grofinje Matilde Coronini. Došlo je bilo obilno občinstva, sosebno duhovščine, med katero je bila večina na slovenski strani. Med zborovalci je bilo videti n. pr. tudi kanonika Mercino in Tuni-ja. Predsednik dr. Doljac, zaslužen možak stare korenine, je v svojem nagovoru povdarjal, kako in v kak namen se je društvo pred leti osnovalo. Namen je izrečen jasno v § 2. društvenih pravil in se glasi: „Društvo katoliško-politično ima namen pospeševati in braniti katoliške interese dežele v verskem, družbenem in političnem pogledu, in s tem skrbeti za soglasje in lepo sporazumljenje med obema narodnostima, italijansko in slovensko, dežele“. Tega namena se hoče držati društvo tudi zanaprej, in je dovoljeno društvenikom govoriti pri zborovanjih in shodih v obeh deželnih jezikih, kakor je komu drago. Sklepi pa se potem snujejo v italijanskem jeziku.

Sklenilo pa se je, da bo vsak mesec shod in sicer vselej zadnji četrtek dopoldne. Priporočilo se je udom, da bi vsak mesec ob shodu kaj razpravljali, in je društvenikom prosta volja, o kakem predmetu hočejo govoriti in vneti razgovor. Vsa poročila in sklepi se bodo odslej objavljali ne samo v „Eco del Litorale“, ampak tudi v „Soči“.

Udnina se je za kmečke in v obče ubožniše ude znižala na polovico dosedanje udnine, to je na 60 kr. letne plače.

Občni zbor je sklenil, da bi se ob nedeljah in praznikih ne delalo, tedaj tudi ne trgovalo, in se je priporočilo, da se osnuje poseben odbor, ki bo v tem smislu deloval. Tudi se je priporočalo, da bi se objavljala imena onih štacunarjev, kateri bodo ob nedeljah in praznikih imeli svoje štacune zaprte, da bo katoliški kupovalec vedel, kam se mu je pri nakupovanju svojih potreb v prvi vrsti obračati. Začetek v tem pogledu je v Gorici že dejanski storjen, in če se ne bodo preveč bali židovske konkurence, bodo dosedanje zglede posnemali tudi drugi trgovci. Pa pozabiti ni, da v Gorici držijo židje z laškimi „liberalci“, to je radikalnimi nacionalci, in tako bo ta tovaršija najbrže tudi za ta del skupno postopala in mlačneže odvrčala od drugače ne slabe volje.

Konečno se je sklenilo, sv. očetu poslati adresu, v kateri se izreka ponovljeno obžalovanje zaradi stisk in trpljenja, ktero mora papež še vedno prestajati.

po noči zaprli svoje kljunčke, ki so jim čez dan vedno zijali, akoravno niso „zijalov“ prodajali. Tudi nam prihaja potreba do kakega enakega kotička. Toda: „mi gremo na Dunaj!“ — in zato računimo dan za dnevom tako nekako: „Ako bomo bližje Dunaja spali, prej se nam bode nehalo o njem sanjati!“ in — hajd! — iz Maribora po cesti na kmete, kjer bomo tudi — ceneje spali. Računali smo dobro; kaj ne? Se nam je pa račun tudi vselej dobro obnesel? Ni mar kterikrat kaka neusmiljena roka nam dobrega računa prekrižala? O, da bi nam ga nikoli ne bila!

In tako odrinemo zvečer mirnim potom dalje, le naprej in naprej. In: „Dovolj je!“ — zakličemo; sklenemo; edini smo; v vasi Ranzenberg smo. Tu v Ranzenberg smo odložili iz rame svoje „ranzen“; vidite, zopet: „Svoji k svojim!“ — „torba k torbi!“ — in po zavžiti večerji smo se vlegli k počitku. Zatoraj za danes: Lahko noč! — Če je pa v resnici tudi bila lahka, bom pa jutri povedal, ko jo bodem že okusil. Lahko noč!

(Dalje prih.)

V novi odbor je zopet izbran kot predsednik vit. dr. Doljac, kot podpredsednik pa Slovenec dr. bogoslovja g. Ant. Gregorčič. Gledé na odbornike se je postopalo v sporazumljenji, da so v njem zastopniki slovenske, kakor italijanske narodnosti.

Katoliško društvo za Goriško je bilo nekoliko preveč zaspalo, in je bil konservativni element sam nad seboj že obupal v Goriškem mestu, tako da se ni več vdeleževal nobenih javnih volitev. Videli pa so laški konservativci, da kam pripelje mlačnost v javnem življenji, in obžalujejo sedaj žalostne nasledke in rane, ktere od leta do leta zasekava vedno globlje tako imenovani liberalizem. Poslednji je v Gorici zesejal mnogo ljulike tudi gledé na avstrijsko mišljenje, in bodo morali v resnici laški konservativci vstrajno delati, če hočejo zopet priboriti nekoliko onega polja, ktero je bilo pred leti izključno o njih posesti. Slovenci so pa tudi pokazali in hočejo dejansko pomagati, da se konservativna stranka zopet okrepi. Vse pa je na tem, da se laški življi konservativne stranke zaresno dela poprimejo in ne zaostanejo v zakonjih, kedar jih kliče domovina v javnost. Za avstrijsko skupno domovino, ktero je danes društveni predsednik naglašal, si pridobé laški konservativci veliko zaslug, če mlačneže zdramijo in z vstrajnostjo z nova pričeto delo nadaljujejo.

V tem smislu poročevalec tega priporoča toplo Goriškim Slovencem, da v velikem številu k društvu pristopijo ter oslabelemu konservativizmu pripomorejo do lepih in patrijotskih namenov, ktere si je društvo postavilo. Društvo je podpore vredno že zaradi tega tudi od naše strani, ker je edino, ktero v Gorici brez okolišnin priznava enakopravnost tudi naše narodnosti.

Da društvo ni progresovcem Goriškim povšeči, razvidno je tudi iz tega, da se njih organ „Corriere“ že togoti nad današnjim zborom, ki je bil tudi v „Soči“ naznanjen. Na noge toraj! Poskus je vreden, in mora se ravno zdaj pokazati, koliko moči in zaresne volje je še v konservativnem, pravem avstrijskem elementu na laški strani. Fraz je bilo dovolj, onemoglost se je razkrivala in razlagala ter neopravičeno opravičevala; katoliško politično društvo je vsem poštenjakom Goriškega mesta odprto. Kdor zdaj ne začne z društvom delovati, naj ostane z izgovori pri kraji. Slovenci so dosti časa poslušali besedičenje in opravičevanje, zdaj pristopijo tudi oni na pomoč in skupno delo, toraj izgovarjanje ne bo imelo več veljave. Po tem takem se umemo, in zatoraj na delo z božjo pomočjo, pod ktero se društvo po vseh svojih namenih zateka.

Naše slovstvo.

Profesor Zupancičevo „Pastirstvo“.

(Dalje.)

Da bi zamogel častiti bralec vsaj nekoliko uvideti, zakaj mu tako toplo priporočam to knjigo za učenje in premišljevanje, mu stavim ta predlog: Naj popraša o priliki samega sebe, kaj da misli on o bogočastji in koliko da se zanima zanj njegovo sree. Pri tem spraševanju pa naj bode popolnoma nepristransk in naj se nikar ne boji priznati, da mu je morebiti le malo pri srečanju bogočastje. Na to pa naj vzame v roko našo knjigo, naj prebere, ne, naj premišljuje počasi in resnobno § 117 in § 118 in zdanilo se mu bode marsikaj, česar poprej nikdar niti mislil ni. In ravno za tako premišljevanje, v katerem se mora knjiga počasi prebaviti, je naše „Pastirstvo“ in zlasti liturgika, zelo pripravna. Tako n. pr. bi se dalo sicer „o svetih časih“ (A. v I. pogl.) še mnogo več povedati in treba je duhovniku tudi več vedeti: toda večinoma se dá povzeti iz tega, kar nam podaja knjiga: za ta namen je treba le nekoliko premišljevanja. Kaj vesel sem tega odstavka: kajti nič ne poživlja v človeku tako cerkvenega življenja — življenja v milosti, kakor cerkveno leto. A cerkveno leto je treba poznati po bistvu, namenu in zgodovini, ne samo po cerkveni pratiki. Nič manj primeren se nam mora zdeti B. odstavek splošnje liturgike: sveti prostori. Naj bi pripomogel ta nauk, ki se — hvala Bogu — dandanes podaja v mnogih semeniščih bogoslovcem v posebnem poučevanju, da bi oživela in vzplamtela ljubezen do hiše božje, da bi postalo svetišče Gospodovo nam drago in ljubo, kakor punčica našega očesa. Z veseljem zamoremo opazovati, kako je pri Slovencih ona ljubezen še živa in močna, kako celó

raste od leta do leta. Gotovo se bode zanimanje za hišo božjo in za umetnost cerkveno še bolj pomnožilo, kader pride na svetlo težko pričakovana knjiga o cerkveni umetnosti v slovenskem jeziku. Naj bi pač gosp. spisovatelj te prekornostne in za Slovenstvo častne knjige nikar ne odlašal predolgo. Sicer pa imamo upanje, da bode proslavila še tisočletnico Metodovo.

Govoreč o zgodovini cerkvene stavbe se je pisatelj našega „Pastirstva“ vendar le nekoliko preveč dal voditi Schüch-u gledé gotskega in renesanskega zloga. Ako damo gotiki vso hvalo, ne smemo pa tlačiti preveč renesanse. Da bi „arhitektura krščanska bila postala vsa posvetna, vsa čutna, poltena“ — da bi bila „brez vse verske podloge, skoz in skoz posvetna“ — to se mi dozdeva vendar malo preveč. Pomisliti je treba, da so to umetnost gojili v Italiji, v Rimu papeži sami. Nikakor mi pa ne gre v glavo, da bi glavarji sv. cerkve tako zavreči mogli „versko podlogo“ in staviti se na pagansko. Kar je bilo lepo pri grškem tempeljnu, zakaj da ne bi bilo v krščanski cerkvi? In ali paganske stavbe niso lepe? Pretiravanja se vé da ne odobrujemo.

Dobro došel je gotovo duhovnim pastirjem § 128: altare privilegiatum, o katerem smo nekđaj le malo slišali; tako tudi o pokopališči (§ 132.) — Ne vjemam pa se s pisateljem, da je poprej obravnaval „sveti ali liturgični jezik“ nego „sveto reči in orodja“. Tu se ni ravnal po Schüch-u, ampak po Ricker-ju, ki je, ne vem zakaj, narayni red preobrnil (p. 176). — Kar nam podaja pod naslovom: „Cerkveni jezik nekđaj in sedaj“ (§ 133) je kaj primerno za sedanjost, ko nekteri zahtevajo národní cerkveni jezik, ki ne pridejo nikdar cerkve pogledat od znotraj. V tistem odstavku je tudi § 134: sveta poezija, petje in glasba. No, o glasbi se je pri nas že dovolj pisalo, mnogokrat bolj za stranko kakor resnico. Vsakdo se menda sklada z besedami za pisatelja: „Petju je naloga, dajati besedi več moč, in po glasu simbolično izraževati ganjenje srca, pa tudi v drugih vzbujati ganjenje“ itd. Zeló je obžalovati, da nekteri merodajni krogi nečejo imeti vselej tega pred očmi. Obema strankama pa bi bilo priporočati, da naj bi se sporazumele v duhu ljubezni ter vsaka o drugi mislila le dobro. Meni dopada to, tebi ono: dobro, ne preganjajmo se zaradi tega, kar še ni „dogma“; poslušajmo radi oboje razloge in obvelja naj to, kar pripomore najbolj v čast božjo.

(Dalje prih.)

Archiv für Heimatskunde,

II. Band, 1. Heft; i Urkunden und Regestenbuch des Herzogthums Krain, II. Bd., 1. Heft.

Gospod Franc Sumi izdal je zopet dva važna zvezka svojih izvestij o kranjski zgodovini. I. zvezek II. knjige listin obsega listine tikajoče se zgodovine kranjske in sosednjih dežel od 1200 do 1253. leta. Primerjaje te cerkveno in posvetno zgodovino Kranjske obsegajoče listine, kaže se, da, kar se je do zdaj pisalo o cerkveni in posvetni zgodovini Kranjske, ne zadostuje več, kajti mi najdemo, da so bili stari viri pomanjkljivi; in jako mnogo jih do zdaj še poznali nismo. Izdajatelj se ni opiral na stare, slabo natisnjene listine, nego pozvedoval je po raznih arhivih in je vse listine, kar se jih je dalo dobiti, pustil prepisati na novo od paleografsko izvežbanih učenjakov. Na Kranjskem nahajajoče pa je prepisal sam in tako pripravil izvirne knjige, ktere nam podajajo pogled v vso našo zgodovino, ne da bi se na stotine še družih knjig rabiti moralo, kajti tu je kronologično zbrano natisnjeno in natisnjeno izvirno gradivo kranjske zgodovine.

Druga knjiga je „Archiv für Heimatskunde, II. Band, I. Heft“. Iz predgovora (k I. zvezku) razvidimo, kako resno misli izdajatelj o svojih izvestjih. Druga k arhivu dodana knjiga bode obsegala listine XIII. veka (1200 do 1299) in pri zadnjem zvezku sledili bodo natančno izdelani registri o krajevnih, osebnih in stvarnih imenih, po kterih se vsaka stvar kar iz dodanega obširnega slovnika poišče, ne da bi se morale brati knjige. Naznanjajo se tudi v predgovoru važna izvestja za 1885. leto, za tem sledi imenik prijemateljev „Archiva“.

Na zavitku „Archiva“ je tiskan obsežek knjige in so g. Sumi-jevi naslednji spisi: Die Windische Mark; die verwandtschaftlichen Beziehungen der Markgrafen und Grafen von Istrien und Krain zu den Hohenstaufen; die Mark Unterkrain seit 1070; Beiträge zur innern Geschichte der Zünfte

in Krain (Schuster-, Schneider- und Tischler-Statuten); eine glagolitische Urkunde des Archivs im Schlosse Auersberg; Bericht über die Hexenprocesse in Gurkfeld; die Ratschacher-Save-Steinbrücke bei der St. Egydenkapelle unter der Feste Klausenstein; die Ritter von Kolovrat; Topographische Beiträge (Pfarren: Harland und Sancta Maria; Marienthal; Schlösser: Apfalter, Fuzine, Marienberg, Miltenberg, Wolkenberg); nekrologi: Der Ritter Eduard von Strahl und Josef von Schneid-Treuenfeld; Adolfa Obreze: Ein Türkeneinfall in der Gegend von Zirkniz; P. pl. Radics-eva: Laudon und das Land Krain 1789; Briefe hervorrageader Krainer; dr. Arnolda Luschina pl. Ebengreutha: Windische Wallfahrer am Niederrhein.

V vsih spisih kaže se resnost, — nepotrebna raztegljivost stavkov je izključena, spisi so v obče temeljiti. Veliko veljavo za Slovence ima posebno glagolitiška listina, ktera nas pouči, da si tudi je hrvatski narod že nad 800 let prevladal prvotni slovenski narod jugoslovanskih dežel, je vendar še konec 14. veka mešala se kajkavščina z hrvaščino v Bosni. Zanimiva je obširna razprava Graškega vseučeliškega profesorja dr. Luschina „Die Windischen Wallfahrer am Niederrhein“, v kateri je prvič od začetka do konca popisano romanje naših pobožnih prednikov v Kelmorajn (Köln am Rhein). To je kratek obseg teh za nas Slovence važnih knjig, ktere toplo vsem domoljubom v podporo priporočamo.

Gospod Šumi misli objaviti za leto 1885 življenjepis našega prvega domačega slikarja Janeza Wolfa in prosi v to svrhu vse čast. gg. duhovne in domoljube, naj bi mu blagovolili naznaniti v katerih cerkvah in kapelah se nahajajo freske in slike istega genijalnega slikarja, da bi bil kolikor mogoče popolen življenjepis njegov. Blagovoljni podatki v poslednjem smislu izvolijo naj se pošiljati: pisatelju „Archiva“ (kakor zgoraj) gosp. Francu Šumiju v Ljubljani.

Domače novice.

(Konec prvega polulettja) na srednjih šolah in na pripravnicah bo na 14. februarja t. j. na pustno soboto, kedar se bodo dijakom tudi spričevala delila. Drugo polulettje prične se na 18. februarja t. j. na pepelnico.

(Tombola) delavskega podpornega društva, ktera je bila za jutri večer pri „Virantu“ naznanjena, je prepovedana, ker se prošnja za njo ni vložila pri ministerstvu.

(Južno vreme) nastopilo je čez noč namesto včeranjega hudega mraza tako odločno, da se po ulicah in cestah že vse cedí. Včeraj popoldne sprevrglo se je vreme, kar se je najpoprej na zamrznjenih oknih pokazalo, če tudi se popoldne in proti večeru še ni, kdo zna, ravno koliko poznalo. Kar je do zvečer manjkalo, dodala je noč in se smemo nadjati, da — toda nič! Rajši smo tiho. Pri preokovanju vremena imamo smolo in smo prepričani, da bo takoj zopet mraz, kakor hitro bomo rekli, da bo jug sneg pobral.

(Slovnico českega jezika) z berilom je Slovenecem prvi spisal prof. Franjo Marn leta 1867 v Pragi, založila „Matica Slovenska“, in mnogi so po njej lotili se češčine; letos pa je Čehom posebej prvi spisal slovnico slovenskega jezika prof. Fr. Vymazal v Brnu pod naslovom: „Gramatiké základy jazyka slovinského“ v 8° str. 126 v založbi Winklerjevi. Vrli Vymazal je jenake knjižice spisal že tudi o jeziku ruskem, poljskem, srbskem, ter več družih, po katerih se pospešuje književna vzajemnost slovanska. Slovnico poklanja g. dr. Gr. Kreku, in v uvodu pravi, da se Čehom slovenščina zazdeva najteže narečje slovansko. Knjižica stane 70 kr.

(Prof. v Dunajskem Novem mestu g. Andrej Zeehe), kateri je nekaj časa služil na gimnaziji v Ljubljani, od koder so ga bili blezo prav radi dali nazaj, da sta dvakrat menjala s prof. Šukljejem, postal je ravnatelj državni gimnaziji v Beljaku.

(Potres) sporoča se tudi iz južnega Štajarja. V torek popoldne je bilo, ko je solnce jako lepo sijalo; kar se zasliši votlo bučanje in gromenje ob enem se je pa že svet tresel in sicer tako močno, da se je po sobah pohištvo premikalo, da so steklenice ropotale in da so podobe raz sten popadale.

Ljudje so se nezrečeno bali hudega potresa, ktereja je votlo bučanje spremljevalo. Treslo se je od spod na vzgor.

Telegrami.

Praga, 31. jan. Čehi zmagali so pri volitvah v trgovinsko zbornico v Budějovicah in bo v omenjeni zbornici sedelo 22 Čehov in 2 Nemca.

Bern, 30. jan. Zveznemu sovetu došlo je danes iz nekega švicarskega mesta pisanje, v katerem se sovetu naznanja, da se bo v kratkem času zvezna palača razstrelila.

London, 30. jan. Chamberlain govoril je včeraj v Birminghamu in je rekel, da, kedar se osvobodé mesto Chartum in druge egiptovske posadke v Sudanu, se bodo Angleži vmaknili in naj si dežela sama voli vlado in vladarja, kakor se ji bo ravno ljubilo.

Tujci.

29. januarja.

Pri **Malič**: Josip Langl, c. k. profesor, z Dunaja. — Paschka, Oreschnik, Roth, Brahe, Atlas, Angel, Laekenbach in Schönberger, trgovci, z Dunaja. — Kessler, inženir, iz Grada. — Loser, trgovec, z družino, iz Trsta. — M. Frančič, c. k. uradnik, iz Kranja. — Jakob König, c. k. žendarm, iz Mozirja. Pri **Stonu**: Bruck in Griesing, trgovca, z Dunaja. — O. Lüdersdorf, trgovec, iz Bodenbacha. — Josip Petternel, fabrikant, s Štajarskega. Pri **Južnem kolodvoru**: D. Färber, trgovec, z Dunaja.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

31. januarja.

Papirna renta po 100 gld.	83 gl. 55 kr.
Sreberna	84 " 10 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	106 " 50 "
Papirna renta, davka prosta	99 " 15 "
Akcije avstr.-ogerske banke	867 " — "
Kreditne akcije	304 " 60 "
London	123 " 60 "
Srebro	— " — "
Ces. cekini	5 " 80 "
Francoski napoleond.	9 " 77 "
Nemške marke	60 " 35 "

Zobozdravnik Schweiger

z Dunaja

biva

v hotelu „pri Maliči“, II. nadstropje, št. 23-24,

posluje vsak dan

od 9.—1. ure in od 2. do 5. ure popoldne.

Cela zobovja in posamni zobje

izdeljujejo se po najboljših do zdaj izkušenih navodih ameri-kanske in nemške sestave.

Pri novih zobovjih brez peres daje se nov amalgamiran kavčuk, ki vsled svoje lastne teže v spodnji čeljusti tako trdno tiči, kot bi bil s peresi pritrjen; gorenje zobe na zahtevanje z vzdušnim tlakom.

Plombiranje zob z zlatom, zlatim in platina-amalgamom ter cementom.

Najnovejši od zobnega zdravnika dr. Herbst iz Bremena izumljeni način, votle zobe polniti z zlatom, izvrševal bom az; način ta pripoznali so prve ameri-kanske avtoritete kot najboljšo zlato plombo, koja se jako trdno prime in ob zobovnih straneh vtrdi.

Jednacega učinka je od istega uvedeni zlati amalgam, ki je skoro sličen dobrnosti zlata in se le v take zobe vdevlje, koji so preslabi za zlato plombo. Cementna plomba ugodna je zlasti za sprednje zobe, ker se zobem jednaka barva prevarljivo lahko ponareja; je jako močna in se hitro strdi (v petih ali desetih minutah).

Vsak zoboból se takoj zatré, boleče zobe plombira se še le po polnem odstranjenju bolečine. Po mojem do zdaj ohranjenem in mnoga leta izkušenem navodu polnijo se i zobne korenine a isto tako po polnem gnjili zobje, če še tako bolé, ne da bi je bilo treba izrjavati, tako da je možno ž njimi jesti in jed prežvekati brez vsake bolečine.

Vse operacije se brzo in zanesljivo izvršujejo; popravljjanja in neprimerna zobovja se vsprejemljejo radovaljno v pretvarjanje.

Ker se nameravam v Ljubljani nastaniti, skrbel in trudil se bom tudi ta, pridobiti si z vestnim, dobrim in solidnim delom ter poslovanjem zaupanje p. n. občinstva. Konečno omenjam še, da sem z vsemi potrebnimi pripravami in opravo sedanje moderne zobne umetelnosti in tehnike popolnem preskrbljen, toraj mi je tudi možno, popolnem ugajati vsem zahtevam p. n. občinstva, ki v to stroko spadajo. (3)

Prave garantirane

voščene sveče

in

voščene zavitke

priporoča prečast. duhovščini in gospodom trgovcem po najnižji ceni

OROSLAV DOLENEC,

(9)

svečar v Ljubljani.

Umrli so:

29. jan. Peter Mohar, delavčev sin, 15 mes., Ulice na Grad št. 7, Scrophulose.

V bolnišnici:

27. jan. Marija Bavška, uradnega sluge udova, 63 let, apoplexa cerebri.

Št. 7615.

Razglas.

(3)

Za napravo vino- in sadjerejske šole na Dolenjskem išče se primerno posestvo.

Vsled sklepa deželnega zbora kranjskega dné 14. oktobra l. 1884 se bode za napravo vino- in sadjerejske šole na Dolenjskem kupilo, oziroma v najem vzelo primerno posestvo, ktero naj ima okoli 8 oralov vinogradov, ali vsaj 5 oralov vinogradov in blizu 3 orale za nasaditev novih vinogradov pripravnega sveta, potem okoli 2 orala sadnih in zelenjadnih vrtov, 10 do 15 oralov njiv in travnikov, in gojzda za domačo potrebo, zraven tega hišo in gospodarska poslopja, kolikor jih je za šolo treba.

Lastniki takih posestev, ktera so v ugodnem kraju za vino- in sadjerejo in blizu kakega mesta ali večjega selišča naj pošljejo svoje na kolek 50 kr. spisane ponudbe, katerim imajo priložiti katastralne mape in posestne pole z natančnim popisom posestva vred, zlasti hišnega poslopja gledé stavbine kakovosti, velikosti in števila prostorov za stanovanje in z naznanilom najnižje kupne cene oziroma najemščine do

31. marea 1885. l.

podpisanemu deželnemu odboru.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani dné 15. januarja l. 1885.

Thurn.

Želodec

sme se pač gospodar in oskrbnik naših življenskih moči imonovati, ker le z njegovo pomočjo se zavžita jedila v tečnost spreminjajo.

Želodec je neutrudljiv in priden delavec, kateri se nikoli ne spočije in vedno le edino za ohranjenje našega zdravlja skrbi.

Če pa ta nesebični pridni minister našega trupla le nekoli oboli, potem oslabijo takoj njegove moči, dobra njegova volja ne pomaga ničesar in ne more več svoje službe redno izvrševati in vsled tega trpimo le mi ljudje.

Koliko nevarnih bolezni ima svoj vzrok v slabem želodecu!!

Prva skrb vsacega človeka naj toraj bode, da varuje ta dragoceni organ svojega trupla pred vsakim napadom!

In kaj je boljše sredstvo zoper vsako želodčno bolezen kakor

Piccolijeva želodečna esenca!

To esenco izdeluje lekarnar Piccoli v Ljubljani „pri angelu“. Dobre in koristne lastnosti te esence so predobro znane, toraj ni treba daljšega opisovanja. V kratkem e toliko, da ta Piccoli-jeva esenca zmerom zoper vsako želodčno bolezen gotovo pomaga!

Gospodu **Gabrielu Piccoli-ju,**

lekarničarju v Ljubljani,

Z veseljem Vam poročam, da sem cvet za želodec, kojega Vi izdelujete, rabil z najboljšim uspehom pri težkem prebavljanju in zoper zlato žilo.

Trst dne 28. novembra 1883.

Dr. D. Agostini, praktični zdravnik in kirurg.

Ovet za želodec Ljubljanskega lekarničarja Piccoli-ja, ktereja sem velikokrat zapisoval bolnikom, je jako dobro sredstvo v slučajih zaprtja in zlate žile.

Provročuje hitro izpraznjenje brez bolečin in ne da bi dražil čreva.

Trst, meseca januarja 1884.

Dr. Cambon, zdravnik za ženske in oči.

Cvet za želodec, izdelan po izvrstnem lekarničarju G. Piccoli-ju, je prav dobro sredstvo proti vsem boleznim v želodecu in trebuhu, ki imajo svoj izvir v pomanjšanji živnih moči, zaradi česar morem podpisani z najmirnejšo vestjo priporočati ta cvet.

Trst, meseca januarja 1884.

Dr. vitez pl. Garacuechi,

zdravnik Lloydove družbe.

Veliko let že zdravim z čistili različne bolezni, najboljše sredstvo pa je Vaš cvet za želodec, ki ima prednost, da povzročuje mnogo izpraznjenj, ne da bi dražil čreva.

Trst, dne 1. oktobra 1883.

Dr. Pardo, praktičen zdravnik.

Naročila izvršujejo se s prvo pošto proti povzetju zneska, toda ne razpošilja se manj kakor 12 steklenice, ki z zavojem in voznim plismom stanejo 1 gl. 36 kr. Pri večjih naročilih primeren odpust. (11)

Tu navedena, kakor vsa druga zdravila so zmiraj svežna za dobiti v lekarni **G. Piccoli-ja** „Pri Angelu“ v Ljubljani, na Dunajski cesti.